

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Organulu oficiale alu sinodului eparchiale.

Fóia acést'a ese in tóta domineca,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalulu:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taceş timbrale.

**Cu numerulu precedente diur-
nalulu nostru a intratu in noulu tri-
luniu Aprile—Juniu.**

Deci ceremu reinoirea abonaminte-
loru espirate, ér' pre dnii deputati síno-
dali in deosebi ii poftimu a se aboná in
vedere, cà in durat'a siedintieloru síno-
dali „Gur'a Satului“ va fi diurnalulu
**oficiosu alu sinodului eparci-
ale.**

Pretulu se aréta in frontispiciu.

Avemú sí noi. . . .

Avemú sí noi vr'o duoi séu. trei
Domni romani cu nescé mii,
Mii ce sí li-oru castigatu
De pe la romani din satu.

Pentru truda sí-ostenéla
Facendu-si cu ei pomana,
De li-oru facutu díreptate
Tragendu pelea lorú d'in spate.

Sí-apoi scii candu omulu are
Cate-v'a mii de parale,
Nu poti sà le pitulesci,
Trebe sà le mai sporesci.

Daru sporél'a cumu se face?
Cu 50 la suta-ortace!
Sí cu sensali de jidani,
Sà lucrési vr'o cà ti-v'a ani.

Cà-ci paralele romane
Ca sà vina 'n mani crestine
Sí-a se potè ajutá
For' de scirea lui Iud'a.

Aru fí chiaru pecatu de mórte,
Fiindu cà numai ei sciu stóree
Sudórea crestinului
Cu banii romanului.

Éru bancherii nostri, care
Sunt ca fere rapitóre
For' rusine se falescu:
Pe poporu cà-lu spriginescu.

Sí candu elu in gur'a mare
Srtiga cà-lu belescu pré tare,
Fratii lui nu se rusina,
Sà díca cà nu-su de vina;

Ba 'nea ce obraznicia!
Unii chiaru voescu sà fia
Pentru ca suntu belitori
La poporu conducatori!

Cortulu lui Siamù Banù,

in care d'in numerós'a familia a lui Siamù Banù abiá a mai remasu elu cu muerea sa Zamfir'a, soru-sa Gafin'a si fecierii: Cul'a si Adamutiú.

Adamutiú (vine de la scóla): Se-ti spunu ceva dadó! Iata am venitu cara dela scóla, si acum atáta am invetiatu, catu neci nu ti-asin poté povesti totu in tru-o dii, apoi se scii Dado si aceia ca Domniulu Vasiesiu celu puternicu a batutu dob'a in totu Satulu, si a strigatu si d'in Cóstá, ca cine va gacii, cumca Dumniului a mancatu — *mamaliga cu brandia* — in vinerea Saca, acela va capatá cu dosulu manei o scrutare asia de dulce preste Flénea, catu va crede ca are limba canésca in gurra, ast'a amu auditu-o noi striganduo, candu erá Domniulu dascalu dusu d'in scóla, cá se alunge pre notaresiulu dela Domn'a Dascalitia. Dupa aceia a venitu Dlu Dascalu si nea mai invetiatu putieuu, apoi eara la chematu la cancellari'a satului se iscalésca pe uni ómeni in unu contractu cu care-si vinde clopotariulu gradin'a cea de langa beserica la jupanulu Mendel, cá se fáca acolo o velnitia de vinarsu si si bolha de habacu. Pana candu a fostu Domniulu Dascalu dusu pe noi nea pusu de iam caratu gunoiu in gradina. Candu lucramu noi acolo, am auditu strigandu eara d'in Cóstá, cumca in Duminec'a Ftomi se vor tione rugatiumi in tóte besericele remanesci pentru sufletulu popi Ólteanu, cá multiemita pentru ostenelele sale d'in adunatur'a poptyistasiloru d'in Pest'a fiendu ca Dumniá lui cu purtarea s'a a fecutu cea mai buna slusiba remaniloru, cá in tempulu celu mai scurta se se tiena numai de o beserica, si se se inchine intra colo de unde rresarre sórele, eara nu in cotrou apunc, — si asia sa porunceste cá bater asta data se mérga ómenii la beserica. Dapa aceia a strigatu d'in Cóst'a, cá totu omulu se stie, cumca joi dupa Dumineca Ftomi vá veni Domniulu szolgabireu in satu, si asia dela tóta cas'a are se vina la cas'a satului cate una mertia de ovesu, pentru caii Dumncalui, apoi dela totu omulu care are preste diece oi, are se vina cate unu mielú, cá se ospatamu pre Dlu szolgabiran.

Gafin'a (vine totu cu fug'a d'in cornulu gardului, si candu intra in cortu dice): Vái de minc, vine nu sciu cine catra noi, e scurtu in trupu si lungu in picioare, palari'a cam turrita, facia de parte nu ise cunósce, óre nu cumva e acela „Gurr'a Satului“ dlu Vasiesiu Perdevér'a?

Siamù Banù (se vedea in picioare, 'tu ocheste preste gardu si apoi si pléca in antea lui dicandu): copii si borese, punctieva in rendu, si ve smeriti, cá vine „Gurr'a Satului“ si candu va intrá in cortu, toti se ve pocloniti si se diceti „se traiasca Stapanulu“. (Siamù calca apoi mai incolo, si la cornulu gardului se intalnescu, si Siamù cu cocu'l'a in mana continua) Alduiascute celu de susu stapané, dar' spunu dreptu cá acum nu cugetamu cumca vei mai veni, socotemu cá vei fi amblatu si Di'a in scóla celoru ce totu lagaduescu si nu mai implinescu, dar spunu dreptu ca mam insielatu, pentru cá te vedu cá ai fi omu de ómenia, — de nu me insielu? — poftimu acuma vina de mi vedi si cortulu meu, si ce mi o danu dumnedieu.

Gurr'a Satului: (intinde man'a lui Siamù si apoi díce): Me bucuru Siamule, cá te potu stringe de mana, si se scii, in ante de a merge mai incolo, ca io nu-su ouu cá alti ómeni, ci-su omu de cuventu, pe mine te poti lasá, cá pe ventu candu sufla mai tare, si pe vorbele mele poti cladi

cá pre nisipulu celu mai maruntu, pentru cá eu in tóta viati'a mea nu am invetiatu alt'a de catu statornicia, cá-ci inca d'in pruncia am auditu, cá nui mai frumosu, cá omulu statornicu. Asia eu in viati'a mea am amblatu fórté multu la scóla, catu altu omu cu minte, in vremea aceia poté ispravi tóte scólle de doue ori, si se le incépa si a treia óra, — inse cu nu am fostu asia faicasiu cá altii, si nu am vrutu se trecu prin scóte numai, cá canele prin apa si tieganulu prin ralu, ci eu de-a am intratu in o scóla, apoi am remasu statornicu in aceia, ca stanc'a in mare, catu de multe ori iau crescutu peru carunti la tatalu meu pana me poté scóte dintru una si me bagá in alt'a mai inaltu. Dar' inca se fi invetiatu eu pre catu asiu fi potutu,? apoi omu mai invetiatu cá mine nu se alegé neci Metternicu, catu astadi asiu poté fi chiaru vladica in Banatu, ori capelanu undeva, séu poté scriitoriu la varmegia, inse pre cum-ti spunu mau stricata numai statornicia mea cea pré mare, si apoi o invetiatura a tata meu. candu ma dusu din tainu la scóla; Si aceia invetiatura a fostu cá dupa ce ma asiediatu tatalu meu la gazda mi-au cumperatu haine si carti de invetiatu noue si frumóse, si mau datu in séma la dascalu, apoi a plecatu catra casa, eu lam petrecutu pana la cruce, si acolo mia dísu tat'a: „Nó dragu tati, acum date in dereptu, si fi bunu si ascultatoriu, si apoi dintra tóte fi crutiatoriu, si grigesece de ce ti-am cumperatu, cá pre candu vei veni acasa se fie inca tóte noue“ — Eu cá se facu pe voi'a tati, catu am sositu la gazda, mi-am invalitu cartea in tru-o haria, si totu anul nu am desciso, cá se nu se inveciasca, si anume la capetulu anului cartea am dusu-o acasa noue de nontia, catu numai cu aceia am avutu norocu de nu m'a batutu tat'a pentru ca tote cele lalte haine eráu rupte totu flenduri. Asia cu Siamule, cá se nu facu spese si supere la tatalu meu am crutiatu celu putieuu cartile, catu unele leam vendutu mai noue decum leam cumperatu. Pentru aceia tu Siamule se scii, cá in mine voi aflá cea mai puternica prosta, catu in tóta viati'a tie se va cunósce, cá ai avutu lucrú cu mine, — numai apoi tu inca se fi omu cum se cade, cá eu cu tine se me sciu cu omu. Auditai?

Siamù Banù: Cum se nu audu, inse cu inca trebue se-ti spunu inainte de a intra in cortu cá pre cum se vede, nu me cunosci cum se cade, ca atunci nu teai indoi in barb'a mea. Eu inca-ti marturisescu cá statornicia si la mine a fostu bucat'a de tóte dilele, si asia toama ne lovimu la olalta. Eu atat'a am fostu si sum de statornicu, catu de multe ori déca intrámu in crisma, apoi numai pentru statornicie nu esiam de acolo cate trei patru díle, ba de multe ori numai crismariulu me luá de spate si me mai scoté din statornicia, dar' eu, pana nu suná butea a dóge nu esiam din statornicia. Apoi atarra de aceia, io nu sciu carte, dar cunoscu cartile cele de ferbli, si spunu dreptu cá déca me asiediu si la acele apoi atatu sum de statornicu unde mam asiediatu catu huntzfuta e fómca aceia carea mar poté miscá din statornicia mea, — ba in ast'a treaba masiu poté prinde in remasiu chiaru si cu Maria S'a vladic'a dela chara-mihisedes dragutiú, si cu hország bireulu dia Pest'a, cá nu credu ca maru intrece verunulu, bater dieu dumniiloru inca se tieniu ómeni cá ómenii — catu ho mersu vestea si povestea. — Asia eu inca te bizhatuescu ca si eu din capu pana in talpi-su numai statornicia, si asia pe mine te poti lasá cá pe haizasiulu besericei. — Ferra destulu atata, — se nu te tieniu mai lungu in drumu, biemu se mergemu in cortu se vedi ce doi holieri de copii amu, de tia fi mai marre dragulu de ei, ba unulu incepe a fi si carturariu, numai numi pre place de elu ca e pre asertitu la minte, si me temu se nu pérra intru-o temnitia.

Gurr'a Satului: Bravo Siamule, vedi acum'a 'mi place de diece ori mai bine, de tine, cá pau' acum. Vedi tu se fi romanu, io asiu créde ca-su frate cu tine! cá ne lovimu in tóte. Nó-ti spunu dreptu cá me bucuru de tine.

Siamù Banù: Io inca — se me ie draculu — candu am auditu cá ai venitu domnu poruncitoriu la noi in satu, si de acuma in colo ne vei fi stapanu, spunu dreptu pe sufletulu meu, cá asia mam bucuratu cá si candu miaru fi peritu calulu!! (Gura Satului carne ce odata din nasu) Darr' hai se mergemu, cá uita cum te astepta toti in cortu (Gura Satului pléca in ante si Siamù dupa elu totu fecandu din mani la cei din cortu, cá se se inchine. — Scea'a din cortu din lips'a spatiului in numerulu venitoriu).

A n e c d o t e .

Un'a veduva tenera avea de cugetu, că cr' să se marite, se duse înse mai înainte la unu amicu betraun alu ei, ca să-i cêra sfatulu, si-lu agrău cam asié:

„Amice, am venit să-ti ceru unu sfatu bunu, înse-ti spunu *vaînute* să nu-mi dai sfatu, ca să nu me maritu^{ca}. . .

T A N D ' A S I M A N D ' A .

T. Totu am auditu a se vorbi, că Dômn'a regin'a nostra e amatori'a si spriguitori'a culturii popôreloru, si mangaitori'a seraciloru. . .

M. D'apoi firesece că e.

T. Atunci mai bine face Dômn'a regin'a dec'a 1000 de florini, ce a daraitu-o pe sêm'a monumentului lui Eștrôs — cea'a care totu deam'n'a a amblatu cu celain'a eu noi, — să le fia daraitu pentru zidirea scôleloru în comunele serace, si apoi de siguru ridică atunci unu monumentu, ca-sui'a tôte popôrele patriei s'aru fi închinatu cu pietate.

M. Cam ai dreptate frate Tando.

T. Ôre ce si-voru cugetă capetele încoronate la detronarea lui Napoleone?

M. Dă ce să-si cugete al'ta, de câtu, că dupa ast'a ôre care va veni la rându!

T. Scii frate Mando, că Aradulu nu e mai multu orasiu liberu?!

M. D'apoi ce e?

T. A devenitu unu amaritu de — satutiu.

M. Dă nu mai flecatî s' tu atâte nebulii. . .

T. Dec'a nu-mi credi, éca citesece negru pre albu. uita: „Gur'a Satului“ d'in Aradu.

M. Ia uita te minune!

T. Candu se voru retrage nemti d'in Franci'a?

M. Candu nu voru avè ce mai trage depe francezi. . .!

T. Mai frate, sinodulu eparcialu se fini si neci un'a nenorocire nu s'a intemplantu; ast'a e minuuc!

M. Ce minune? Au d'ora sinodulu eparcialu e impreunatu cu vr'o nenorocire?

T. Ba, nu potu sa dicu chiaru espresu. Inse me minunezu cumu si-a potutu ispravi treab'a fâra *barbatulu providentialu* alu nostru, fâra care nemicu bine nu se pôte intemplantu!

M. Ei frate, nu cuosci starea lucrului; d'apoi n'ai auditu cetindu-se harti'a dlui Babesch, unde cere a i-se scusă neparticiparea la sinodu?

T. Nu dara.

M. Cugetasemu indata ce se audimu eschiamandu eu atâta mirasenia. Dara ai se scii, că dlui Babesch in harti'a sa a spusu-o că a datu dejă tôte deslucirile si informatiunile si numai apoi s'a dusu la Caransebesiu; deci dara n'ai ce te miră că sinodulu s'a fiuitu fâra d'a se fi intemplantu vr'o nenorocire, pentru-că, precumu ti spusei duchulu santu pe langa noi a fostu.

T. Ei, d'apoi că forte usioru lucru este a scapă de nenorociri, candu esei *deslucitu si informatu*. Lauda duchului peregrinante carele se arata prototindenea, si nechiamatu!

M. Mâi Tando, scii Tu, carea e unie'a garantia, ca scôlele nôstre sa remana confesionali?

T. Apoi a buna sêm'a aceea, că sa le edificiumu si provedemu astu-feliu, câtu sa coresponda legiloru de instructiune!

M. La naib'a! că reu te mai picepi la lucru. Trêbue se scii mâi, că unie'a garantia a scôleloru confesionali este, că inventatorii populari sa fia si cantori de odata, pentru că daca naru fi si cantori, amu potè pune si pre unu jidanu de dascalu!

T. D'apoi mâi, jidanulu, anca pote sa scia cantă dupa tipicu!

M. Neci vorba nu-e, pentru că numai cei *inspirati de duchu* potu să cante, precumu sinodulu a decisu.

T. Ce mai vorbesci candu neci a nostri nu suntu inspirati de duchu, ci numai de *spiritu (sieu)*.

P R I M I R E A

serbatorésea a Gurii Satului în Aradu.

La intrarea Gurii Satului in Aradu, tóta preotimea si calugariimea cari inca de timpuriu-lu aseptasera la gur'a calei ferate-lu primire cu cantari evlaviose si dupa ce i cetira câte-v'a molitve de iertatiune, mi-la tamaiara binisioru ca nu cumu-va să dec. intr'alte rele.

Luandu-lu apoi de acolo totu între matanii si facandu-si cruci — lu dusera pane în piati'a cea mare, unde tóta intielegintia romana locale si d'in pregiuru ilu felicitara buna-óra ca pre fispanulu Bel'a Osend'a, cu cuvintele de „*Satan'a între cei d'in Aradu!*“

De aci apoi cu totii ilu condusera pane la cortulu seu unde apoi éra alt'a suprindere: mai tôte damele, si damicelele d'in Aradu in vesminte de gala, oferindu-i fia-carea câte unu blidu de placinte dulci si delicate, si asigurandu-lu că eu câtu i-a fi gur'a mai dulce, si mai eruitatori'a facie de dinsele, cu atâta mai necrutictoric voru fi ele în gatirea placinteloru pe sêm'a stomacului lui celu de — ei poftinu merogy de gaciti că de ce feliu de animalu? . . .

Era jupanulu Gur'a Satului, ne mai visandu elu de a tâta cinsto a dracului ilu trecura lacrimile de risu, si eu un'a voce tremuranda, li rost'i urmatoriile cuvinte: „cinstite jupanese, si dloru jupani! credetime, vi-o spunu de la anima, că mati omoritu eu omeu'a, si nu afiu cuvinte că să me spovedescu si se vi spunu căta placere a gustatu cinstitul meu nasu la tanaele dloru vôtstre si ce fericire a sentitu magnificulu meu stomacu, carele pane acum'a éra numai de flécuri indesatu, la încorporarea placinteloru celoru caldutie si dulcutie de la tinca-le eu de mandrutie luandu afore pe babutie.

Si apoi cinstiteloru jupanese, si dloru jupani! fiti incredintati, că cinstea ce ati aruncat'o adî pe mine, si care nu o va spală-o neci totu Muresiulu Dloru Vôtstre, me îndatorésa că tôte faptele si meritele dneloru Vôtstre, câtu va stă si pane la marginele imperatiei mele să le respandescu ca să védia si să erédia lumea, si tîr'a ce ómeni cinstiti sunteti domniele vôtstre. Si me voiu silî ca să petraudu si cele mai secrete merite a le dneloru Vôtstre ca să nu remana nemicu la întunerecu.

Me voi duce dara pr'in adunările generali nationale si voiu cercetă balurile romanesce, voiu intră pr'in congregatiunile comitatense, si voiu ascultă cuventarile barbatiloru romani, voiu cercetă judetiile cereuali, si voiu face cuno-scintie cu copilele de pe la sate, voiu ausculta predicile si invetiatiunile preotiloru, si voiu cercetă birtarile jidovesce de pr'in comune, me voiu veri pr'in salónele dameloru in ganfate, si voiu avè îndurare cu seraci si eu nenorociti, voiu cercetă sínódele Eparcialu, si voiu aruncă o privire si asupra scôleloru nôstre populari, voiu legă amicitia cu tenerii romani, si voi studiă limb'a magiara, voiu sprigini eu taria luesulu, si voiu caută să nu picu în disgratia la cocetele nôstre, eu o gura căci, iertati că Gur'a Satului nu are cuventu, deci dara eu o gura voiu face totu, si tôte ce numai vi pôte folosi la a nôstre glóte.

Aci jupanulu Gur'a Satului necandu-se de risu, pardon! de plansu, nu mai potî dice căreu, éru adunarea numeroasa vedindu că-i slabescu poterile erupse intrunu puternicu si sgomotosu „*să ti fia de capu!*“

Si cu aceste s'a închicétu tóta solemnitatea dilei.

Data în satu la Aradu.

Vasilica.

Gaoci de oue rosii,

aflata la usã a sinodului.

× Bravulu inventatoriu popular d'în Aradu *Petru Popoviciu*, facendu examenulu de ierna cu elevii sei, a suprinsu cu unu rezultatu splendidu pre toti eati au prezentatu. Este curiosu, cã înainte de ast'a cu vre o doue lune poporul tieranu nu voia sã-lu alãga, era acum' parintii plangeau de bucuria asupr'a sporiului. Chiaru si *Invidia* a plausu — de ciuda, cã n'a pututu sã exprime nece o vorbulitã reã.

□ Cerculu Boros-inea in loculu repausatului protopopu *Ioane Pop de Fustias* a alesti de deputatu pre natiunalistulu *Constante Gurbanu* cu totalitatea voturilor. Salutamu d'în anima o astu-feliu de convenire a extremitatiloru si o astu-feliu de desamagire a preutiloru alegatori!

TRENCIA SI FLENCIA.

T. Ferice de babele d'în Aradu!
F. Pentru ce?
T. Cã e Gur'a de flãcuri între ele!

PUBLICATIUNI.

Recomendare.

Subsemnatii ordonandu pentru comuna Aldesci o parache de campane de la dnulu *Mamile Moscovits* agentele mai multora fabrice d'în patria si d'iu strainetate de campane, masine si stingãtoãrie de focu: in interesulu adevãrulu venim a dã spresune convicãionci nõstre, cã pre acele lamu aflatu fõrte bine construite si da unu tonu multu mai sonoru si mai harmonicu de cãtu pre cele de pr'iu pregiuru, ce sunt facute dupa alte sisteme, cu tõte cã ceste sunt multu mai mari. Dreptu-ee recomandam tuturu basericeloru, dẽca au trebuintia de campane moderne si sonore, si cu tõte aceste oftime, sã se adreseze la numitulu dnu agente in Aradu, la Ospotari'a „Palatinu.“

Aldesci, in 29. Martisioru, 1871.

(2—2)

Comitetulu parochiale d'în Aldesci.

Se afla spre vindicare la Redactorulu diriginte alu acestui diariu urmãtoãriele nõue uvrage :

1. Poesie de *Lilianu Grosescu*, cu portretulu autorulu. Pretiulu: 2 fi.

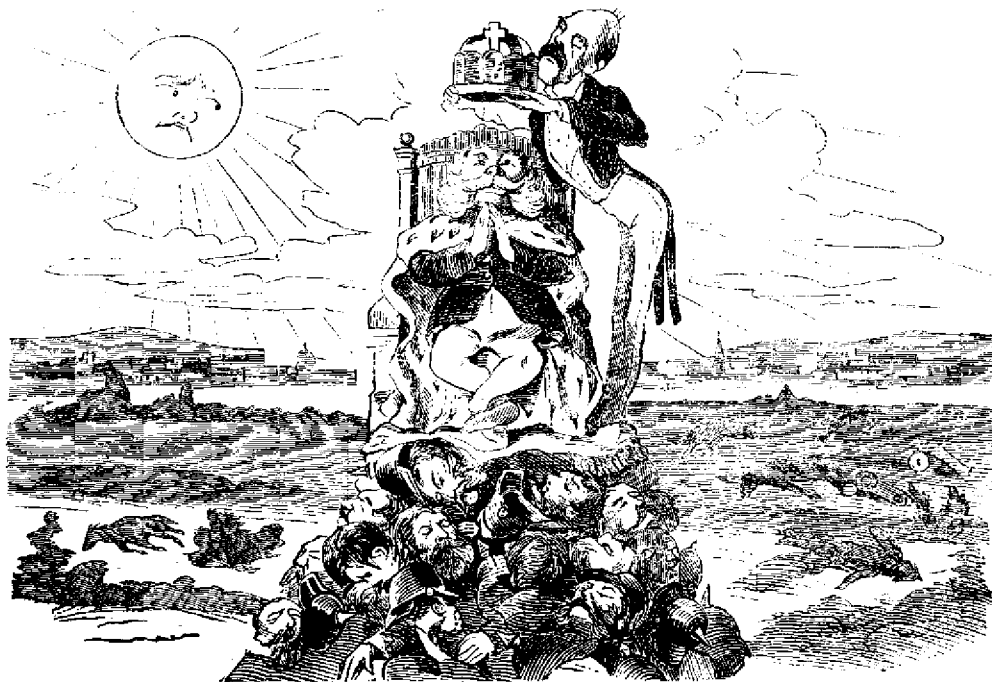
2. *Buchetu*, cadrulu romanu, pentru fortepianu, compusu de dõmn'a *Mari'a Nicõra* nascuta de *Sierbu*, Pretiulu cr. 80.

3. „*Gur'a Satului*“, depe semestrulu *Juliu—Decemvãre 1870*. brosiuratu. Pretiulu fi. 3.

4. „*Calendariulu Babeloru*“, ilustratu. *Calendariu* prostu pentru õmini cumintã pre anulu 1871. Pretiulu numai cr. 30.

Dela 10. esemplarie d'în fia-care opu unulu se da ca rabatu.

Pronia ceresca peste capulu lui Vilelmu la Versailles.

Bismark: Aci pe ruinele Franciei priimesce sire corõn'a imperatiei nemtiesci.

Vilelmu: Dẽca „pronie ceresca“ asiã voiesce . . . ! ?

Cadavrele de desubtu: Dar' nece aci sã nu fimu noi scutiti de ocarile, si de insultele võstre talhariloru!!